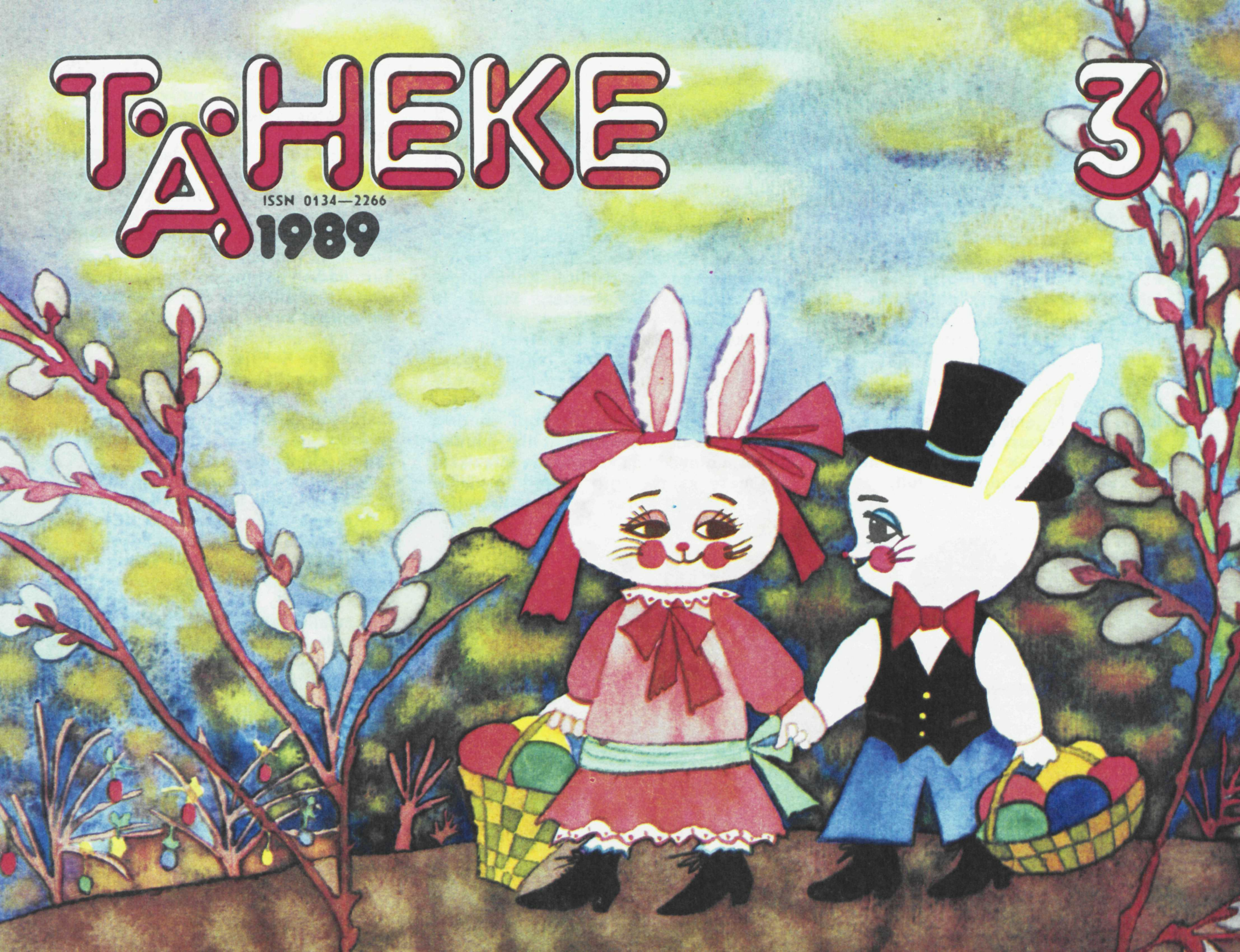

ТАНЕКЕ

ISSN 0134-2266

1989

3

ELO ja pääsupojad

Paljudele lastele jääb see kooliaasta meelde kui esimene ELO-aasta. ELO — see on Eesti Lasteorganisatsioon.

ELO alles kogub jõudu ja poolehoidjaid. Paide 3. Keskkool võttis ELO omaks. Vb klassi ELO rühmas on kolm tüdrukut ja kaks poissi: Ruve, Marju, Kristiina, Ain ja Tõnis.

Ain arvas: «Mulle meeldib, et ELOs peab oma pea tööle panema, ise mõtlema, ise tegema. Hea on teada, et kõik sõltub sinust endast.»

Nüüd on juba raske meenutada, kes viiest «viidendikust» tuli mõttele

Pildistanud AIVO ABILON

© «Täheke» 1989

Ilc klass endaga kampa võtta. Selle mõttega, et neistki tublid elolased saaksid. Vastu talve said Ilc lapsed pääsupoegadeks ristitud. Kolm julget pääsupoega — Kasmar, Sigrid ja Kati — tulid juttu rääkima.

«Miks te pääsupojad olete?»

«Suitsupääsuke on Eesti rahvuslind. Ja meie oleme ju väikesed eestlased,» selgitas Kasmar.

Üks ELO juhtmõte on: õpi tundma eesti rahva minevikku, siis suudad mõista olevikku ja kavandada tulevikku. Esimese käigu tegid suured ja väikesed elolased Paide koduloomuuseumi.

Üheskoos imestati vanaemade näpuosavust, uuriti endisaegseid tarbeesemeid. Andis päris nuputada, millise töö juures ühte või teist riista tarvitati.

Elolased käisid ka Kurgjal Carl Robert Jakobsoni talumuuseumis. Kurgja pole muuseum tavalises mõttes. Õieti on see suur talumajapidamine, kus töö kestab hommikust õhtuni. Laudas käidi lehmalüpsmist vaatamas ja enne äraminekut andis perenaine igähele teele kaasa tüki karaskit. Paide lapsed tahtsid ennast suvel talutöödele appi pakuda, nii meeldis neile rahulik ja toimekas elu Kurgjal.

Pääsupoegadel on oma laul, mida iga laps otsast lõpuni peast teab. Selles laulus on öeldud kõige tähtsam, mida pääsupoeg austab ja hindab. Pääsupojad laulavad:

Ma tahan olla sama virk ja hea,
kui pisikesed linnukesed pesas.

Ma oma kodu armastama pean
ja hoidma iga lillekestki kesal.

Kooli ELO president, 9. klassi tüdruk Anneli rääkis pääsupoegadele ELO viiest vaalast. Vana legendi järgi püsib maailm viiel vaalal. Kõik viis on võrdset vajalikud, et tasakaalus püsida. ELO viis vaala on: mina, minu suhted teistega, Eestimaaga, loodusega, kogu maailmaga.

Pääsupoegadele meeldib praegu üle kõige joonistada, meisterdada, sportida, raamatuid lugeda ja viktoriine teha. Nii tulevad tarkused ja oskused. Eestimaale on väga vaja andekaid, arukaid, terveid inimesi. Eesti Lasteorganisatsioon mõtleb sünnimaa tulevikule.

EDA ALLIKMAA

Tere, kevad

Kevad, kevad, ruttu tule,
talvele sa ukсед sule.
Päästa valla vihmaveed,
sulata kõik lumi teelt.
Päike, piilu põõsa alla,
sinilill las välja tulla.
Kevad, kevad, kallike,
küll sa meeldid minule.

JAANIKA RAHUMEEL
Kuressaare 2. Keskkoolist

Minu kodu

Minu kodus on kõik, mida vaja,
on oma perel oma maja.
Aias on samuti kõik, mida vaja,
ainult pole koera ega tema maja.

Kes siis küll valvaks me maja,
kui leitakse, et koeragi pole vaja.
Koera on kindlasti vaja,
sest tema valvaks me maja.

RENE ARVOLA
Paide 3. Keskkoolist

Eesti on mu sünnimaa

Eesti on mu kodumaa. Mulle meeldib siin elada, sest siin on ilus loodus. Siin on palju ilusaid jõgesid ja järvi ning metsatukki, kus elavad mitmesugused loomad ja linnud. Meil on väikesed kodused linnad ja suured viljapõllud. Ma tahaksin, et meie maa hoitaks puhtana ja kaunina. Tehased ja vabrikud ei tohiks reostada meie veekogusid ega õhku. Kõik Eestimaal inimesed peaksid hoidma ja kaitsma oma maad. Ma armastan Eestimaad ja eesti keelt, sest Eesti on mu sünnimaa.

KERT KOLDEK Rakvere 3. Keskkoolist

Õe sünnipäev

Pidasime õe sünnipäeva. Istusime laua ääres ja sõime head ja paremat. Äkki märkasime, et ka meie lumivalge kass Miisu on tulnud sünnipäevale. Temagi saabus kingiga. Kass tuli tupp, hiirepoeg suus. Hiljem nägime, et ukse taga oli veel üks hiir.

MERLIN KREIS Elva Keskkoolist

«Klassiõhtu» — joonistanud MONIKA VUGT Kilingi-Nõmme Keskkoolist

Kevad

Vares juba rõõmsalt kraaksub,
kuusikus ta ragistab,
pesapalke kokku kannab,
kevad juba läheneb.

Õöd veel külmad, lausa paugub,
lumigi veel hangedes.
Päevad soojad, vesi tilgub,
kevad juba lähedal.

Seina ääres lumi sulab,
miski nagu liigutab,
kellukas sealt välja piilub,
kevad juba lähedal.

VEIKO KANGUR
Sindi Keskkoolist

Koju tullakse rõõmuga

Koju tullakse rõõmuga,
kodus ollakse rõõmuga.

Kodus on ema ja kodus on isa,
neile veel suure venna lisan.

Igal kodul on omad rõõmud,
igal kodul on omad mured.

Kodus kõik rõõmud jagatakse,
kodus kõik mured murtakse.

KADRI KÄRG
Sindi Keskkoolist

Enne naistepäeva

RAJA VALMSEN

EMA ÄRKAS TASKULAMBI VALGUSESÄHVATUSTE JA PALJASTE JALGADE TATSUMISE PEALE.

«KAS SINA, VILMAR!»

«MINA,» VASTAS VILMAR.

«MIKS SA EI MAGA!»

«MA OTSIN.»

«MIDA SA NÜÜD OÖSEL OTSID!»

«SINU NAISTEPÄEVAKINKI. MA EI TEA, KUHU SEE SAI.»

«AGA MIKS SA OÖSEL SEDA KINKI OTSID!»

«ET SUL HOMMIKUL OLEKS ÜLLATUS.»

«MA EI OSKA SIND KUIDAGI AIDATA,»

OHKAB EMA.

«MA EI TAHAGI, ET SA AITAD. MA LEIAN ISE. AGA TEEME NII, ET SA NÄGID PRAEGU UND. MUIDU SUL EI OLEGI HOMMIKUL ÜLLATUST.»

J A VILMAR RONIS VOODI ALLA.

Suss ja apelsin

TÖNU SEERO

«Kui õhtul aknalauale suss panna, siis toob päkapikk sinna hommikuks kingituse!» teatas Jüri ükskord lasteaiast tulles.

«Ainult headele lastele toob,» arvas ema.

«Kõigile toob,» vaidles Jüri vastu.

«Mina arvan, et kõikidele lastele ikka ei too küll. Halbade laste maiustused viib päkapikk hoopis ära.»

«Toob, jah, kõigile,» vaidles Jüri ikka. Ja kui ema teda ei uskunud, hakkas ta jalgadega trampima.

«Oi, kui halb laps sa nüüd oled!» imestas ema. «Hästi, paneme sussi aknalauale. Ja paneme sinna sisse ühe apelsini. Vaatame, kas hommikuks on apelsine rohkem või vähem.»

«Niikuinii, et rohkem,» ütles Jüri ja jonnis rahumeeli edasi. Isegi unes nägi ta jonnimisunenägusid. Nii jonni täis oli poiss läinud.

Kui Jüri hommikul ärkas, oli suss tühi. «Miks ma küll eile jonnisin!» kahetses nüüd poiss. Ta lubas endale, et täna on ta küll viks ja korralik. Selgus, et lubadust polnudki raske täita. Kui iga asja peale jonnima ja pirisema ei hakka, siis oledki juba üsna hea ja täiskasvanud on sinuga rahul.

Õhtul pani Jüri koos emaga taas sussi sisse ühe apelsini. Siis pesi ta hambad, puges vaikselt teki alla, soovis head ööd ja juba ta magaski.

Ning ennäe — kui ta hommikul ärkas, oli sussis kaks apelsini. Õigemini, üks apelsin oli sussis ja teine selle kõrval, sest see ei olnud Jüri väiksesse sussi lihtsalt ära mahtunud. Nüüd uskus Jüri küll ema juttu. Seda, et halbadelt lastelt viivad päkapikud maiustused minema, headele aga toovad juurde. Õigesti tegi, et uskus, sest täpselt nii see just ongi.

Illustreerinud REGINA LUKK

Imelised joonlauad

HILLI RAND

Prita ja Liisu pidid olema korrapidajad, kuid just samal päeval jäi Liisu haigeks. Pritale jäi abiks Maria ja selle üle oli Prital väga hea meel.

«Sa meeldid mulle,» ütles ta Mariale, «sa oled alati naerune ja mitte ilmaski turtsakas.»

«Sina meeldid mulle ka,» tähendas seepeale Maria, «seepärast ma sulle appi jäingi.»

Pärast seda, kui neil klass koristatud sai, kutsus Maria Prita aknalauale istuma ja küsis: «Tahad, ma räägin sulle suure saladuse?» Tal oli käes oranž läbipaistev joonlaud.

Prita oli põnevil ning noogutas.

«Pane see joonlaud silmade ette ja vaata. On ju ilus?»

Prita vaatas ja jahmatas — ta oleks nagu teise maailma sattunud. Hämara sompus ilma asemel oli kõikjal päikesepaiste. Pritat valdas soe ja rõõmus tunne. «On, jah, väga ilus,» sosistas ta.

«Sellepärast ma olen rõõmus, et ma kogu aeg läbi selle joonlaua vaatan,» seletas Maria veendunult.

Prita võttis joonlaua silmilt ning lausus: «Aga mul hakkas hoopis kurb, et maailm päriselt selline ei ole.»

«Imelik,» vangutas Maria pead, «sinul hakkab kurb, aga minul rõõmus.» Ta mõtles natuke ja küsis siis: «Missugune joonlaud sinul on, kas puust?»

«Ei, mul on samasugune läbipaistev, ainult sinine,» vastas Prita. «Too siia,» nõudis Maria.

Prita tõi ja Maria vaatas maailma läbi sinise joonlaua.

«Oi, kui kurb ja kole,» hüüatas ta. «Hea, et mul oranž joonlaud on, muidu oleksin vist kogu aeg kurb.»

Prita haaras joonlaua enda kätte ja vaatas samuti. Ümberingi oli kõik sünge ja ähvardav. Siis võttis ta joonlaua silme eest ning korrapealt muutus kõik rõõmsamaks ja ilusamaks.

«Kui naljakas,» ütles Prita, «oranž joonlaud muudab sinu rõõmsaks ja minu kurvaks, aga sinine joonlaud just vastupidi. Mis see küll on?»

Maria lausus: «Hea, et meil kummalgi see õige joonlaud on!»

Päike toas

ERIKA ESOP

PÄIKE.
ÜMBER TAEVASINA.
SELLE JOONISTASIN MINA.
OLGUGI ET ÕUES SAJAB,
PAISTAB PÄIKE MEIE MAJAS.

Vihm õues

ERIKA ESOP

JOONISTASIN VIHMASAJU.
JOONISTASIN VIHMAS PAJU.
PILK MUL JOONISTUSELT KADUS,
VAATAN ÕUE —

ÕUES SADU!

KES ON SEDA ENNE NÄINUD —
VIHM ON PILDILT ÕUE LÄINUD.

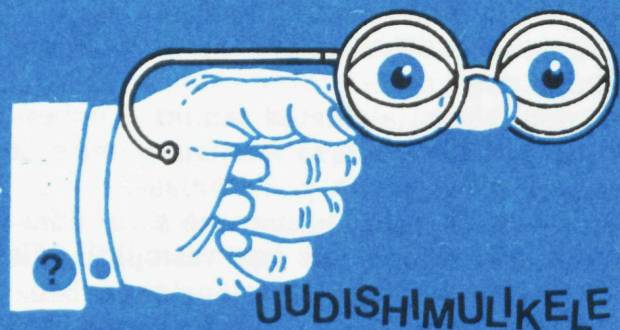
Kisa majas

ERIKA ESOP

ÜKS NÄPP JÄI UKSE VAHELE,
VALU JÄTKUS KAHELE —
EMALE JA KAJALE,
KISA KOGU MAJALE.

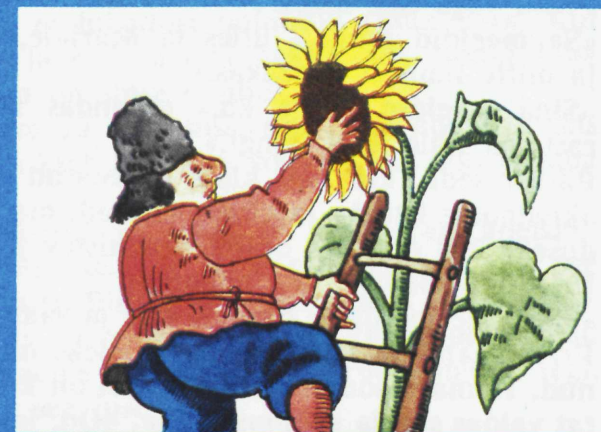

MIS ON GEOLOOGIA!

UUDISHIMULIKELE

Sõna «geoloogia» pärineb kreeka keelest. «Geo» tähendab «Maa» ja «logos» tähendab «teadus». Seega on geoloogia teadus Maast. Geoloogia on üks vanemaid teadusi. Geoloogid otsivad ja avastavad maavarade leiukohti. Ilma geoloogide nõusolekuta ei hakata maja ehitama ega linnu rajama. Nemad ütlevad, kas maapind sobib ehitamiseks või mitte. Ka geograafia on teadus, mis uurib Maad. Kuid geograafia tegeleb Maa pealispinnaga: kus on mäed, jõed, kõrbed, kus asuvad riigid. Geoloogia aga uurib Maa sisemust.

Üheskoos

JAANUS TAMM

— MIDA SA VAATAD, KUI ÕHTU ON KÄES
JA TAEVAS NII TUME JA SILE KUI JÄÄ,
MIDA SA NÄED SEAL, LAPS! —

— TAEVAS ON KÕRGE, TA PUUDUTAB TÄHTI.
AGA OMASID LAPSI LAHTI
IIALGI MAA EI LASE VIST, PAPS! —

— PRAEGU SA PISUT VALESTI VAATAD.
MAA MEID ALATI TEELE SAADAB,
ET ME SAAKS TEADJAMAKS. —

HÄMARIKKU NII PIKKAMISI
MAJAD KUSTUVAD TASAKESI.
RÖDUL IKKA NEED KAKS.

Märtsis

MILVI PANGA

PÄIKESE PÕSED
ON NAERULOHUSED.
PÄIKESE PÕSED
ON MANNAVAHUSED.
AGA PURIKAD RÄÄSTAS!
NEMAD ON
NAKKAVALT NOHUSED.

Illustreerinud MADE BALBAT

KUST PÄRINEB PÄEVALILL!

Põhja-Ameerika lõunaosast. Sealsed indiaanlased kogusid juba 2000—3000 aasta eest looduses kasvava päevalille seemneid ja söid neid. Eurooplased nägid päevalille indiaanlaste põldudel.

Harilik päevalill kasvab 2—5 m kõrguseks. Tema korvikõisiku läbimõõt võib ulatuda 8—40 sentimeetrini.

1510. aastal tõid hispaanlased päevalille Euroopasse. Mõned sajandid kasvatati siin seda taime vaid ilu pärast. Päevalilleõli hakati tootma 1830. aastal Venemaal.

KUI VANA ON EIFFELI TORN!

Täpselt saja-aastane. Torn püstitati Prantsusmaa pealinna Pariisi 1889. aasta maailmanäituse avamiseks. 300 meetri kõrgune torn oli tol ajal maailma kõrgeim ehitis.

Torn koosneb 15 tuhandest osast ja need on kokku liidetud 25 miljoni poldi ning neediga. Ehitustööd kestsid pisut üle kahe aasta. Praegu on torni kõrgus koos tele- ja raadiomastiga 320 m. Tornis asub kolm vaateplatvormi.

Algul olid paljud pariislased torni ehitamise vastu, kuid nüüdseks on saanud see üheks Pariisi sümbolitest.

IRA LEMBER

Tsaar ja Peeter

Väike Peeter jalutas koos vanematega Kadriorus. Ilus talvepäev juhtus olema. Kõik puud ja põõsad olid juba pähe tõmmanud valge lumemütsi, pargipingid aga katnud end koheva tekiga.

«Kadrioru rajas Peeter Suur,» näitas isa oma teadmisi.

«Misjaoks ta pidi selle rajama?» tahtis väike Peeter teada.

«Selleks, et väikesed Peetrid saaksid siin jalutada.»

«Ah nii.»

Kuid siis nad enam ei jalutanud, vaid jäid kolmekesi justkui käskluse peale seisma — seal oli ju midagi enneolematut.

«Kas seal on sebra või?» küsis väike Peeter, ise erutusest peaaegu hingetu.

«Ei! See on hobune, kirju hobune,» seletas isa.

«Aga misjaoks tal järelkäru taga on?»

«See on saan!» ütles isa.

«Sellega saab saanisõitu teha,» lisas ema.

«Sõidame siis! Sõidame, eks!» hüüdis Peeter nii valjusti, kui jaksas.

«Trr!» Kutsar peatas hobuse täpselt väikese Peetri kohal. «Olge lahked, saan

ootab teid!»

«Palju see nali maksab?» päris ema ettevaatlikult.

«Viis rubla.»

«Kopsakas hind,» arvas isa.

«Kooperatiivi hind,» ütles kutsar.

«Ei tea, kas ikka maksab?» kahtles ema.

«Maksab, maksab!» hüüdis väike Peeter ja ta ei läbenud enam paigal seista, ta lihtsalt pidi hüppama. Siis ronis väike Peeter saani ja nii olid teisedki sunnitud sedasama tegema. Kutsar aga seisis nende taga saanijalastel.

«Nõõ!» hüüdis kutsar, mispeale hobune hakkas liikuma.

«Hõissa, stroika!» naeris isa.

«Kas perestroika või?» küsis väike Peeter.

«Võib ka niimoodi,» arvas kutsar ja küsis Peetrilt: «Kas sa ei kardagi?»

«Ei tea, mis siin karta on,» arvas Peeter, kuid võttis igaks juhuks kõvemini saaniäärest kinni.

«Siis on korras,» ütles kutsar ja laksutas keelt. Hobune hakkas traavi laskma.

«Jube kihvt!» kiitis väike Peeter.

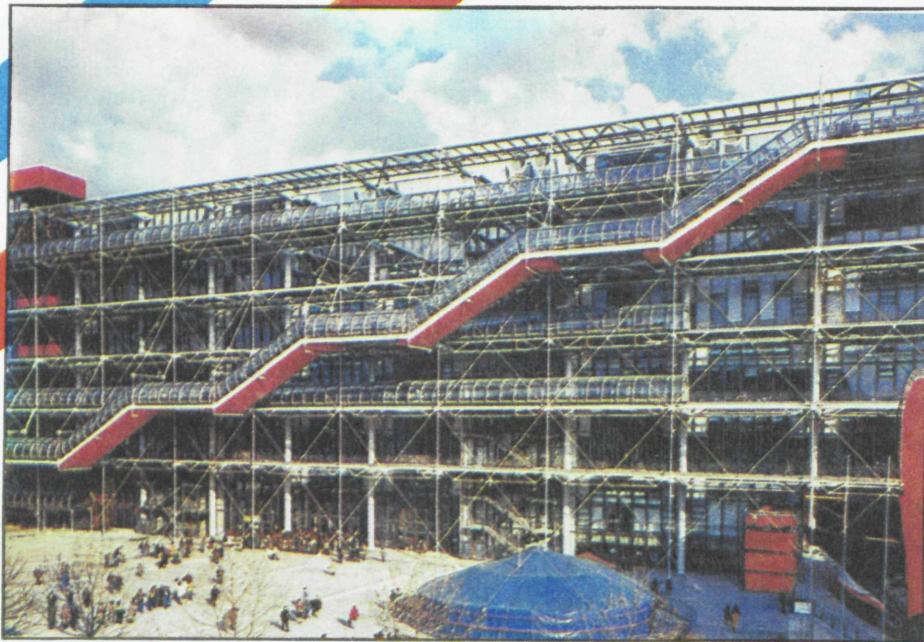
«Kui vana sa oled?» päris kutsar.

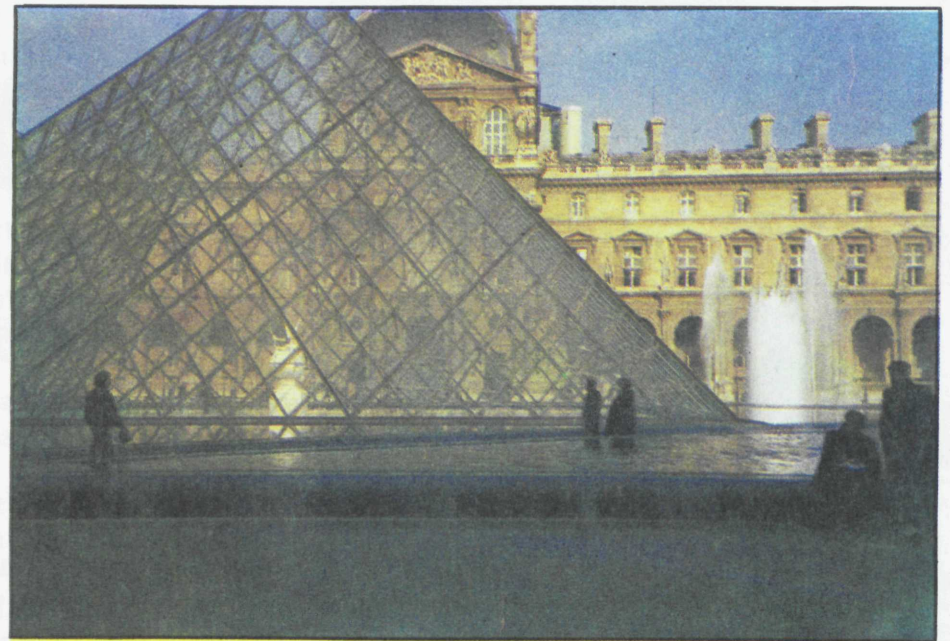

«Juba viiene!»
«Vaata, kus kokkusattumine!» imestas kutsar. «Hobune on samuti viieaastane.»
«Me oleme ühevanused,» rõõmustas Peeter. «Mis hobuse nimi on?»
«Tsaar.»
«Aga minu nimi on Peeter.»
«Jälle kokkusattumine,» imestas kutsar. «Sina oled väike Peeter, aga näed, seal paistab Peeter Suure maja. Seal me peatume.»
Varsti oldigi väikese maja ees.
«Olge head, lõbusõit sai otsa!» ütles kutsar.
«Nii ruttu?» kahetses väike Peeter ega tahtnud kuidagi saanist maha tulla.
«Sõidame veel!»
«Aitab, aitab!» ütles ema kindlalt ja sikutas poega. Kuid väike Peeter punnis vastu.
Kutsar hakkas hobust kostitama. Tal oli looma jaoks terve peotäis tükksuhkrut. «Tahad ehk sina ka Tsaarile suhkrut anda?» küsis ta Peetrilt.
Kes seda poleks tahtnud! Väike Peeter ronis kähku saanist maha, võttis kutsari käest ühe suhkrutüki ning ulatas selle siis kahe sõrme vahel ettevaatlikult hobusele: «Võta, Tsaarike!»
«Ettevaatlikult! Ta võib kuri olla!» hoia-
tas ema.
«Tsaar on hea hobune!» ütles kutsar ja õpetas poissi: «Hobusele antakse suhkrut peo pealt. Vaata, niimoodi!»
Peeter panigi suhkrutüki oma väikese peo peale ning ulatas siis hobusele. Ja ennäe — hobune nalpsas osavalt suhkrutüki. Ta pehmete mokaade puudutus oli nagu paitus.
«Isa, ma tahaks endale kah hobust.»
«Tohoh, küll on ikka soovid,» imestas isa.

«Ega ei saa kõike, mida silm näeb,» arvas ema.
«Ega ma kõike ei tahagi, ma tahan ainult hobust! Isa, osta, palun, Tsaar mulle!»
«Tsaar pole müüdav,» ütles kutsar. «Ega siis sõpru müüda.»
«Nojah,» sai väike Peeter sellest aru, kuid nuiamist ei jätnud.
«Isa, osta siis meile mõni teine hobune!»
«Kus sa elad?» päris kutsar.
«Lasnamäel.»
«Kas on suur maja?»
«Muidugi, üheksakorruseline.»
«Kas tall ka on?»
«Mis tall?»
«Hobusetall. Kuhu sa siis oma hobuse paneksid?»
«Ei, talli meil ei ole,» ohkas väike Peeter ja torises, «küll ikka ehitavad, ilma tallita.»
«Siis ei tule hobuse ostmisest küll midagi välja,» arvas kutsar.
«Aga meil on kolm tuba, ühe võiks ju hobusele anda!»
«Mitmendal korrusel sa elad?»
«Kaheksandal.»
«Ega hobust saa kaheksandale korrusele tirida,» arvas kutsar.
«Meil on lift.»
«Hobune ei mahu lifti, vaata, kui suur ta on!»
Linna poolt tuli oma emaga üks väike tüdruk saanisõitu tahtma.
«Hüüa Tsaarile hüvasti!» ütles isa. «Meie lähme nüüd Peeter Suure maja vaatama.»
«Ei taha!» jonnis väike Peeter. Ta lehvit-
tas kaugenevale Tsaarile ja porises: «Teistel lastel on kass või hamster, mõnel isegi koer, aga mulle ei osteta hobustki!»

Sel pildil pole tehas, vaid kuulus Pompidou-nimeline kultuurikeskus.

Jus ja vana Louvre.

Pildistanud MALLE TALVET

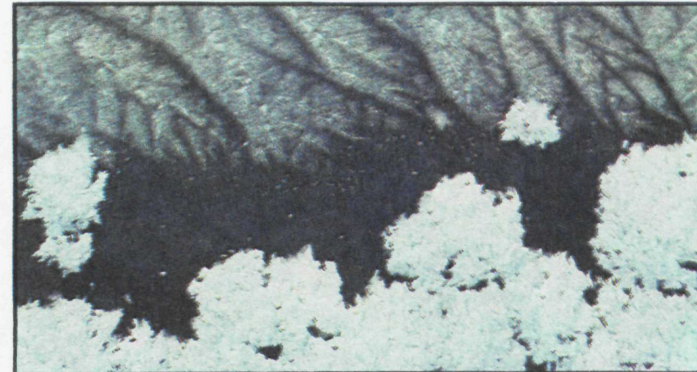
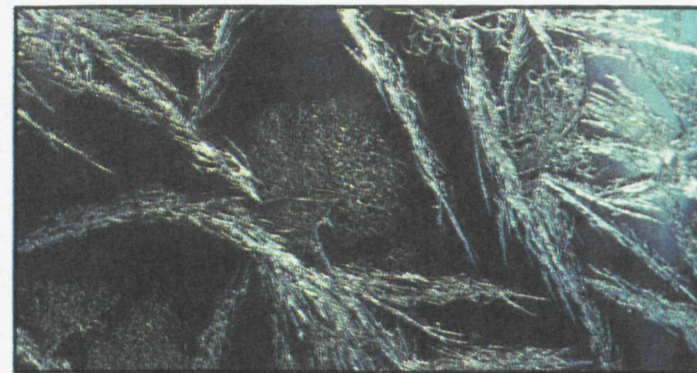
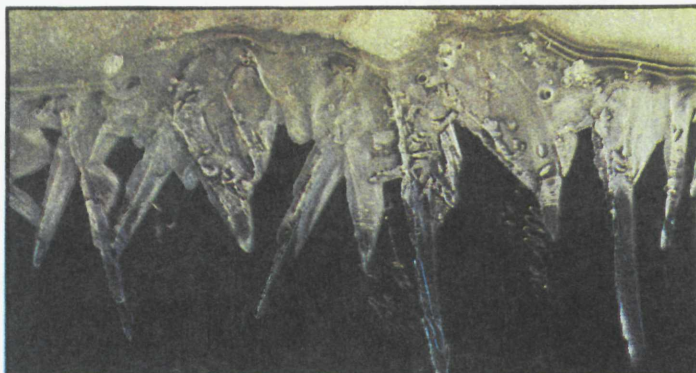
MALLE TALVET **Kesknädal Pariisis**

Täna on kesknädal ja Pariis on natuke teist nägu kui muudel päevadel. Tänavatel, kus muidu töttavad asjalikud ametnikud, mapid kaenla all, ja uitavad turistid, fotoaparaadid rinnal, näeb täna ka üsna palju kepslevaid või rulluiskudega ringi tuiskavaid poisse-tüdrukuid. Kuidas nii, kas nad siis koolis polegi? Ei ole jah, sest kesknädal on kõikides Prantsusmaa koolides vaba päev. Siis minnakse sõpradega parki mängima, emaga poodidesse või vanaemale külla. Teistel päevadel näeb koolilapsi tänaval ainult lõuna ajal, siis, kui nad paariks tunniks koju sööma lippavad. Pärast lõunat lähuvad tunnid edasi ja lapsed jõuavad õhtul koju ema-isaga umbes ühel ajal.

Laupäeval on kool ainult hommikupoolikul. Siis ei minda aga tihtipeale mitte koolimajja, vaid näiteks klas-siga botaanika- või loomaaeda, muuseumi. Ainuüksi kunstimuseum on Pariisis nii palju, et käimist jätkub lausa mitmeks päevaks. Eriti suur on Louvre/loe:luuvr/, kunagine kuningapalee. Seal on väga palju vanu ja haruldasi maale ning skulptuure. Kogu eelmise sajandi prantsuse kunst — pildid, kujud, majade maketid, mööbel — on kokku kogutud Orsay/loe: orsee/muuseumi. See hoone oli enne raudteejaam, aga ehitati ümber põnevaks näitusepaigaks. On veel mitu suurt moodsa kunsti muuseumi. Ja üleüldse on Pariis kunstist igatpidi läbi imbutunud. Siia on kunstnikud õppima

rännanud kogu maailmast, omal ajal ka Eestist. Küllap ei leidu selles linnas ühtki nurgakest, mida keegi poleks maalinud. Ilusaid ja põnevaid maju näeb tõesti lausa igal sammul. Arhitektid on Pariisis tegutsenud väga osavalt. Linn on hästi sõbralik ja kodune. Südalinna tänavad pole ülearu laiad, vaid parajalt avarad. Majad pole hirmuäratavalt kõrged, kuid on suurejoonelised. Ammuste väarikate majade kõrvale ehitatakse endast-moistefavalt uusi, ülilmoodsaid. Mõnes kohas on ka vanu tänavaid, mis on niisama kitsad kui meil Tallinnas. Tänavatel näeb igal pool palju koeri, sest pariislased on suured koeraarmastajad. Pood, kus koeri saab osta, on väga lõbus: kutsikad

ukerdavad ja hullavad otse vaateaknal. On olemas ka koerte «juuksuriäri», võimalik, et ka koerte valmisriiete pood. Jahedama ilmaga käivad õrnematel ikka vestid kenasti seljas ja moodsat värvi sallid kaelas. Eks ole Pariis ju ilmakuulus moelinn! Prantsusmaa ja Pariis on uhked oma teadlastele ja leiutajatele. Et neid jätkuks ja juurde kasvaks, lastakse lapsed juba maast-madalast kõiksugu masinaid, arvuteid ja roboteid näppima. Näiteks uues suures teadus- ja tööstuslinnakus pole mingi ime, et tavalised papad-mammad, kelle lapsepõlves säärased «mänguasju» veel polnud, siin jänni jäävad. Poisid-tüdrukud aga tunnevad end päev otsa õige mõnusalt.

Pildistanud FRED JÜSSI

KUNSTNIK KÜLM

Ühel sügishommikul võib juhtuda, et köögiaknal kuulub koputust. Kui nii, siis on see tingimata tihane. Rasvatihane. Tihane üksi teab, miks ta just köögiaknale koputab. Võib-olla tahab ta sellega ütelda: «Palun pekki!» Aga tihase koputus võib muudki tähendada. Näiteks seda, et väljas on tööle hakanud kunstnik Kül. Kül on väga mitmekülgne kunstnik. Ta loob talvemoode kasukat kandvatele metsloomadele, valmistab jääkaasi jõgedele ja järvedele, lompidest-tiikidest rääkimata. Ja see toimub üsna varsti pärast sügisvärvide näituse mahavõtmist. Umbes samal ajal algavad ka eeltööd suuremate jääehituste loomiseks. Need on esimesed hallamustrid rohus ja pisemad jääpurikad —

vägevate, orelivilesid meenutavate purikaridade eelkäijad katuseräästas. Edasi tulevad juba tõsisem talvine härmatis ja jäälilled aken del oma lõputus mitmekesisuses. Jäälilli istutab kunstnik Kül ka jõejäälle, kui nende valmistamiseks juhtub käepärast olema veeauru, aga jää peal on need siis sootuks teistsugused kui aknaklaasil.

Õige põnevaid teoseid hakkab Kül looma aga varakevadel, kui päikese võim lumesulaveed liikvele päästab. Siis sünnib see nõnda. Päeval päike sulatab. Lumest saavad veenired. Nired, teadagi, tõttavad kraavidesse, ojadesse ja jõgedesse, kus nad siis kokku saavad. Öhtujaheduses alustab kunstnik Kül selle veega tööd: loob peened pitsid vetteula-

tuvatele raagudele, kraed ja krantsid ümber kivide ja palginottide ning imelised moodustised jäeservadele. Mõnikord tuletavad need meelde linnade kontuure või lumiseid mäetippe, linikuservi või piparkoogikaunistusi. Inimnägusid ning loomakoonusidki leidub teinekord kunstnik Külma loomingus, ja õige kummalisi!

Parim aeg Külma kunstiga tutvust teha on hommikutund, kui taevasse tõusnud päike pole seda veel laastama jõudnud hakata. Kükitad mõne ojakese kaldale või kummardad nire kohale ja oledki otsekui muinasjutus.

FRED JÜSSI

Illustreerinud HILLAR METS

Õnnelik mees

Aafrika muinasjutu järgi jutustanud JAAN RANNAP

Õige-õige ammu elas Põhja-Aafrikas üks suguharu pealik, kes ei osanud millestki rõõmu tunda. Kuigi tal oli rohkesti rikkust ja vara, palju naisi ja palju lapsi, tundis ta end ometi õnnetuna.

Ükskord küsis ta oma nõuandjatelt:

«Mis ma peaksin ometi tegema, et õnnelik olla!»

Esimene nõuandja ütles:

«Suur pealik. Vaata üles taevasse. Naudi kuu ja tähtede ilu. See toob su südamesse kindlasti rõõmu.»

Aga pealik käratas:

«Mis rumal jutt! See tooks mu südamesse ainult tuska juurde. Ma ju tean, et tähti ja kuud ei saa ma iialgi endale.»

Teine nõunik kõneles:

«Aulik pealik. On ju teada, et pillimäng teeb inimesed lõbusaks. Mis oleks, kui laseksime mängumeestel varahommikust hilisõhtuni sulle muusikat teha!»

Nüüd sai pealik õige vihaseks.

«Või varahommikust hilisõhtuni! Kes seda suudaks välja kannatada!»

Ja ta laskis nõumehed minema kihutada.

Kui pealik oli veidikene rahunenud, astus ta juurde üks teenristest.

«Kõrge isand. Mina tean, kuidas sa võid õnnelikuks saada. Selleks on tarvis leida üks õnnelik mees ja vahetada oma särk tema särki vastu. Siis tema õnn kandub sinule üle.»

Pealik naeratas. Talle meeldis see plaan. Otsemaid saatis ta sõjamehed mööda maad laiali õnnelikku meest otsima. Sõdalased otsisid ja otsisid, sest oli väga raske leida õnnelikku meest suure pealiku valdustes. Lõpuks nad siiski ühe leidsid. Mees oli küll vaene, kuid naeris ja laulis sellest hoolimata. Ja ta ütles ennast olevat maailma õnnelikuma inimese.

«Lõpuks ometi saab minust õnnelik inimene,» hüüatas pealik, kui talle asjast teatati. Ja ta käskis mehe enda ette tuua.

Uks avanes. Sisse kõndis väike must mehike, õnnelik naeratus näol. Pealik oli juba oma särki seljast võtnud.

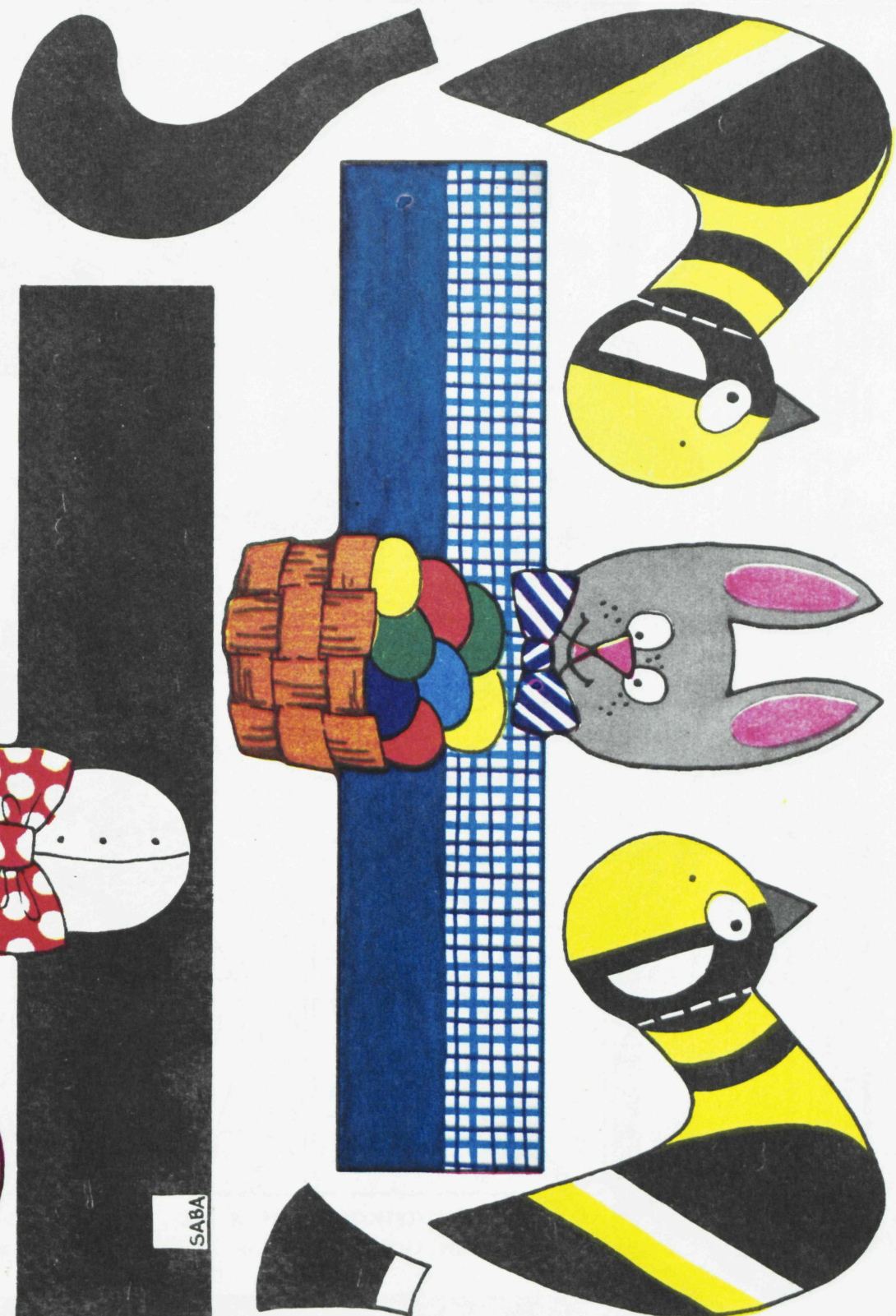
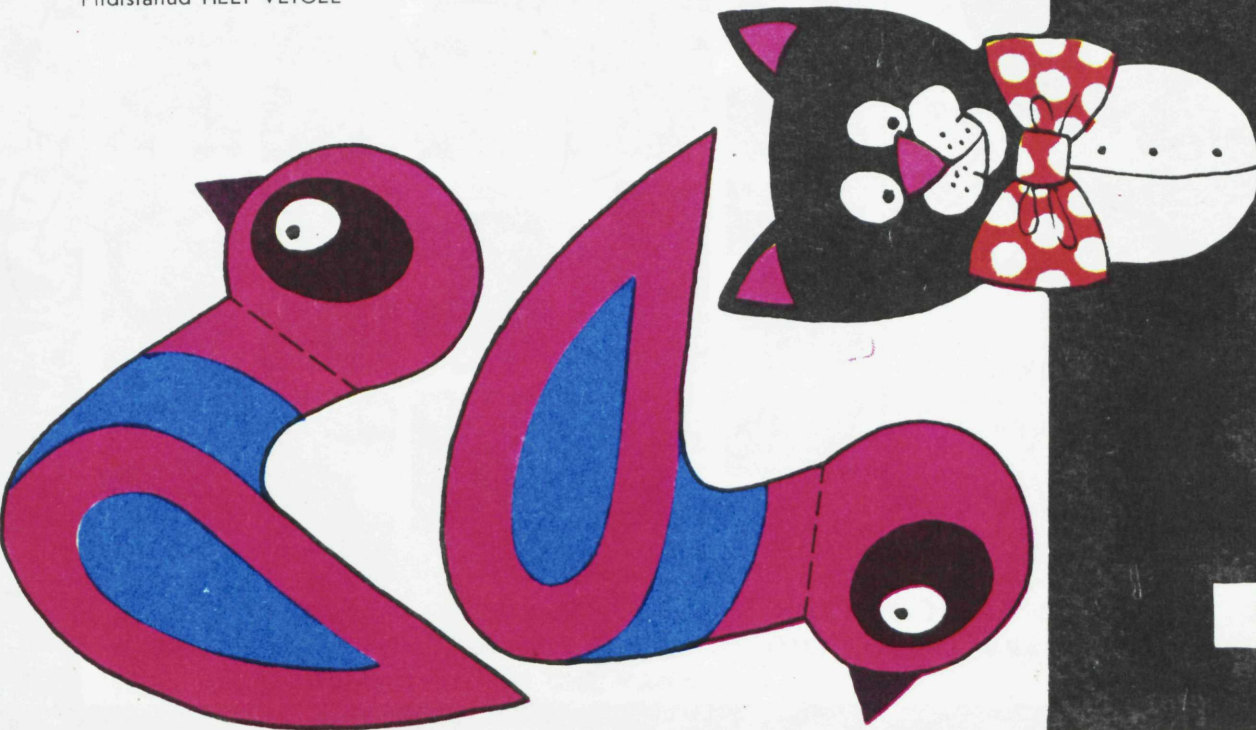
«Siia, siia, mu sõber!» hüüdis ta. «Võta ruttu oma särk seljast!»

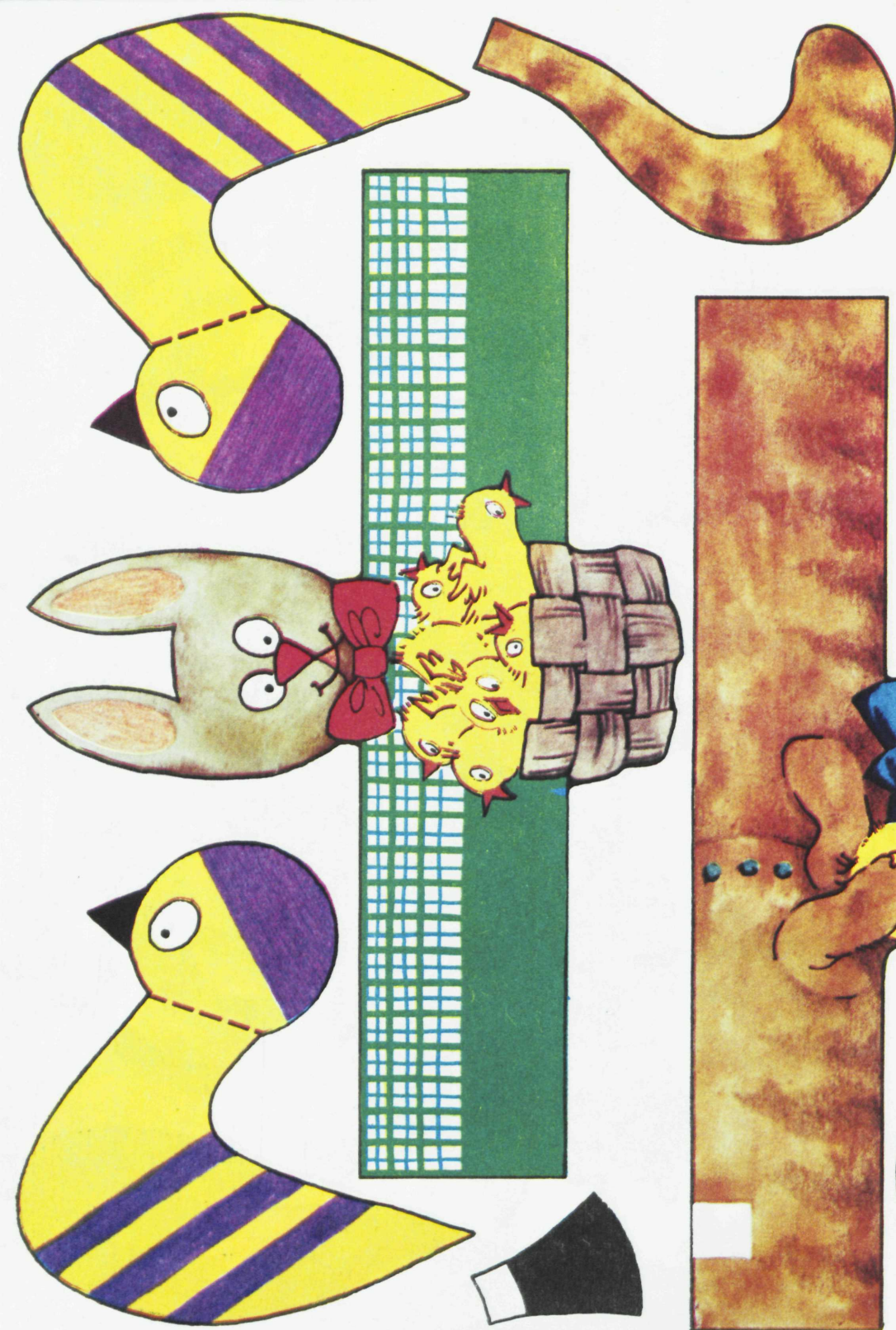
Niimoodi hüüdnud, tõstis pealik silmad. Ja mis ta nägi!

Maailma õnnelikumal mehel ei olnudki särki.

Pildistanud HELI VEIGEL

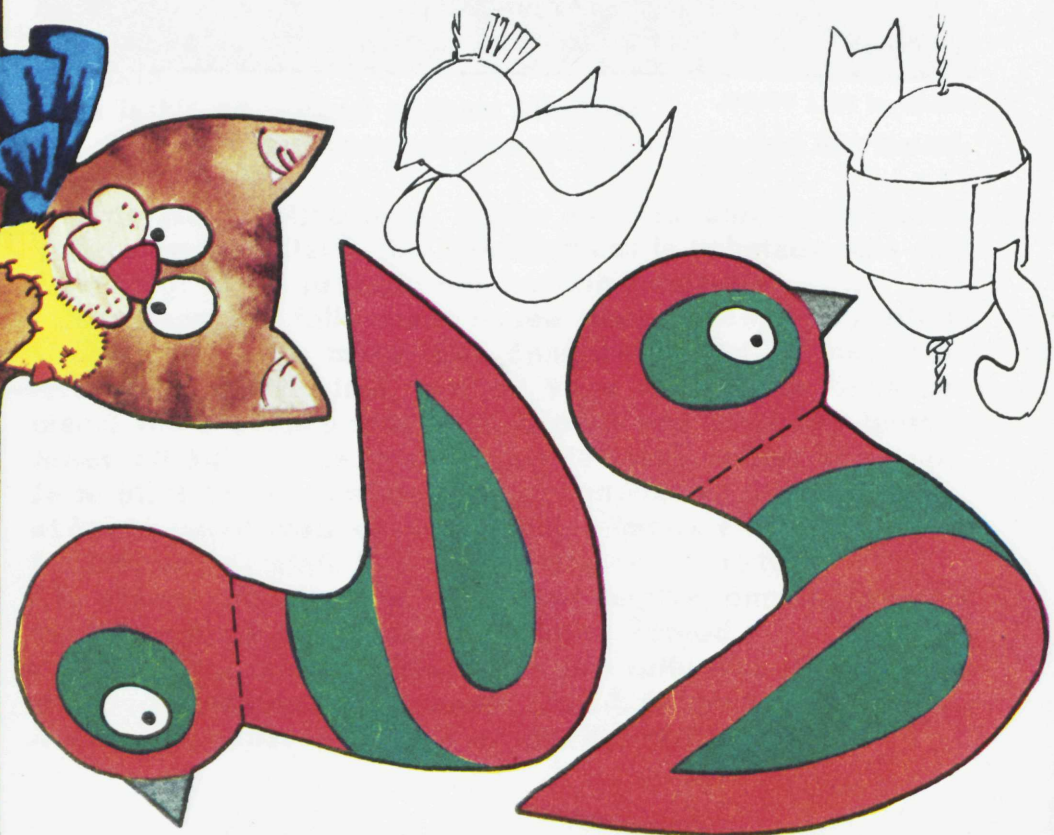

Esimesel pühapäeval pärast kevadist pööripäeva peetakse juba väga ammust ajast lihavõttepähi. Siis toodi tuppa paju-
tibusid ja värviti mune.

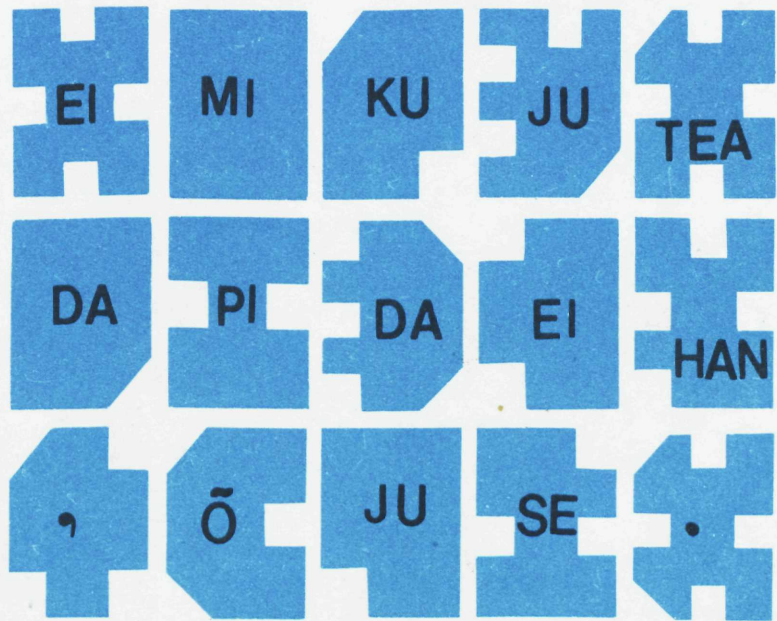
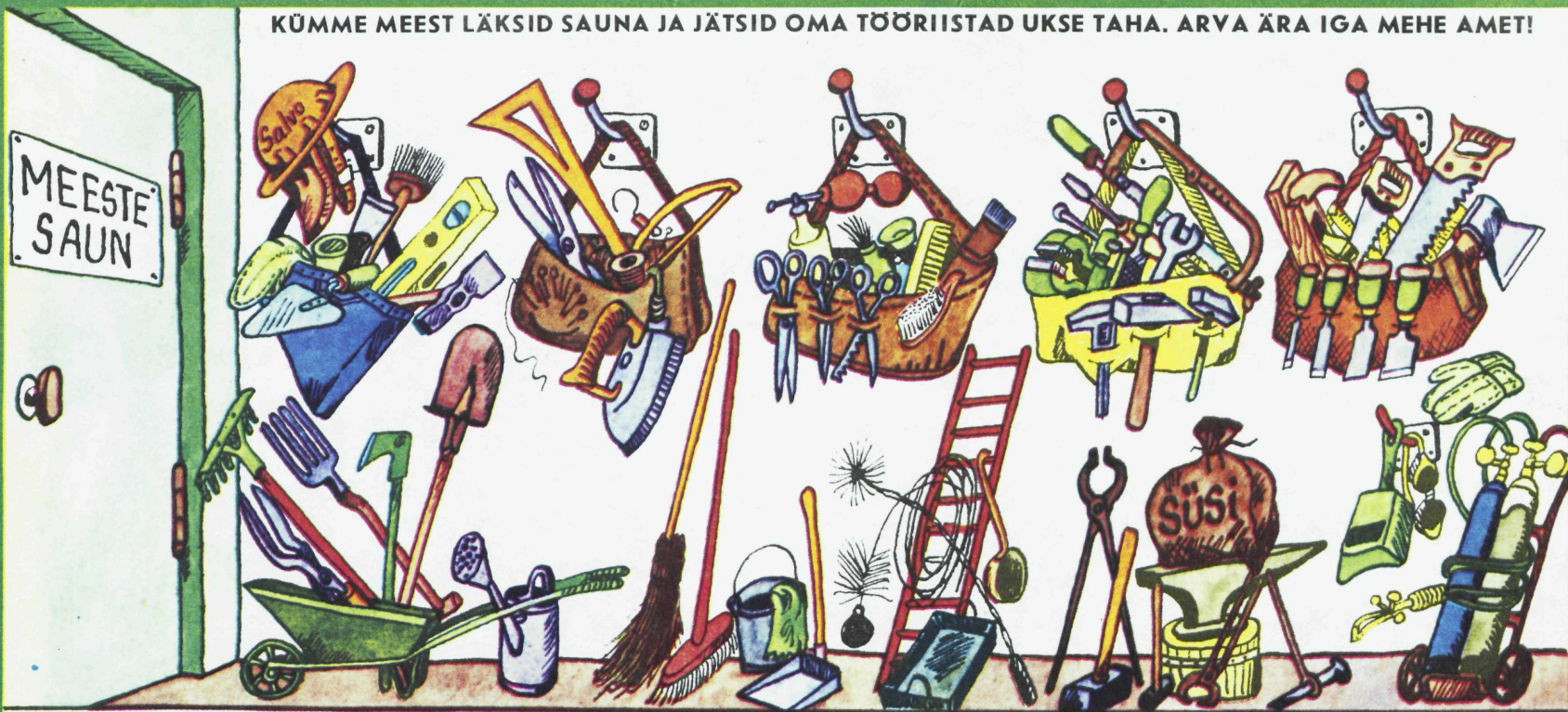
Pühadeks võid toredaid kaunistusi teha, kui oled kahe pisikese
augu kaudu toorest munast sisu välja puhunud.

Vali välja, kummalt leheküljelt sa tahad kaunistusi teha. Siis
löika linnud-loomad piirjoont mööda välja. Linnukestel liimi
peapooled kokku, sinna vahele säti paela- või niidiots. Siis
murra tiivad laiali ja liimi munakoore peale. Jänes ja kass liimi
munakoore ümber rõngaks, kassile liimi saba ka taha. Jänesel
ja kassil pista riputusniit muna otstes olevatest aukudest läbi ja
kinnita all kas sõlme või plastiliinitükiga. Kui kaunistused on
valmis, võid need pajuokstele riputada.

Joonistanud HELI VEIGEL

KÜMME MEEST LÄKSID SAUNA JA JÄTSID OMA TÖÖRIISTAD UKSE TAHA. ARVA ÄRA IGA MEHE AMET!

ALUSTA LIHTSAMAST KUJUNDIST JA PANE NEED ET TEADA SAADA, KES ON KAHEL JOONISTUSEL PEIDUS, KEERULISUSE JÄRGI JÄRJEKORDA. KUI SEDA ÖIETI VÄRVI ÄRA AINULT TÄPIGA MÄRGITUD KUJUNDID. TEED, SAAD SILPIDEST KOKKU ÜHE VANASÖNA.

Joonistanud KURTI VOOL

ELKÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri "Täheke" nr. 3. 1989. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, K. Pajus, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja E. Allikmaa 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 31. 01. 1989. Trükkida antud 20. 02. 1989. Trükiarv 77 500. Ofsetpaber nr. 1. 60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,91. Tingvärviõmismiseid 8,0. Tellimise nr. 512. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkikode, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Esikaane | KELLI KAGOVERE joonistus.

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тяжекс» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР Таллин, 200107, Пярну маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 77 500. Заказ 512.

HIND 20 KOP.
ИНДЕКС 78231

Saaremaal eristatakse kaks suurt rahvariidegruppi: Ida-Saaremaa ja Lääne-Saaremaa riided. Mandri rahvariidetest erinevad Saaremaa rõivad tunduvalt. Algul olid seelikud siin ühevärvilised, alates möödunud sajandist aga triibulised. Täisvillane seelik on raske, seepärast kasutati trakse. Abielunaised ja täiskasvanud neid kandsid piduriiete peal põlle. Saaremaa naiseriiede hulka kuulus kindlasti liistik ehk vest. Kanti ka ölarätte, peas aga enamasti tuttmütsi. Söled olid väikesed ja lihtsad.

KAARMA

KARJA

Saaremaa

Joonistanud VIIVE NOOR

Meeste rõivasteks olid lambapruunist või mustast villasest riidest vatt(kuub) ja püksid. Ka vest oli enamasti sama värvi. Suvel kandsid mehed peas tuttmütsi või murumütsi, pidulikel puhkudel kaapkübarat. Nii meeste kui naiste jalanõudeks olid kingad.

ANSEKÜLA

MUSTJALA PRUUT

